

PROGRAMACIÓ

VERSIÓ CATALUNYA

ORIENTACIÓ EDUCATIVA

M^a del Mar Leyva Valls

Autora: Mª del Mar Leyva Valls

Maquetació: Educàlia Editorial

Edita: Educàlia Editorial

ISBN: 978-84-17493-42-4

Tots els drets reservats. No està permesa la reimpressió de cap part d'aquest llibre, ni d'imatges ni de text, ni tampoc la seva reproducció, ni utilització, en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic o d'una altra manera, tant coneguda com els que puguin inventar-se, incloent el fotocopiats o gravació, ni està permès emmagatzemar-lo en un sistema d'informació i recuperació, sense el permís anticipat i per escrit de l'editor.

Algunes de les imatges que inclou aquest llibre són reproduccions que s'han realitzat aprofitant-se del dret de cita que apareix en l'article 32 de la Llei 22/1987, de l'11 de novembre, de la Propietat intel·lectual. Educàlia Editorial agraeix a totes les institucions, tant públiques com privades, citades en aquestes pàgines, la seva col·laboració i demana disculpes per la possible omisió involuntària d'algunes d'elles.

Educàlia Editorial

Avda. de les Jacarandes 2 loft 327 46100 Burjassot-València

Tel. 960 624 309 - 963 768 542 - 610 900 111

Email: educaliaeditorial@e-ducalia.com

www.e-ducalia.com

ÍNDIX¹

<p>1. PRESENTACIÓ DEL PLA</p> <p>1.1. Justificació</p> <p>1.2. Anàlisi del Context</p> <p>1.2.1. L'Institut i el seu Entorn</p> <p>1.2.2. l'Alumnat</p> <p>1.2.3. Els Recursos Humans</p> <p>1.2.4. Recursos Materials de l'IES</p> <p>1.3. Anàlisi de Necessitats</p>	
<p>1. PLA D'ACTUACIÓ DEL DEPARTAMENT D'ORIENTACIÓ (DO)</p> <p>1.1. Objectius</p> <p>1.1.1. Objectius Generals</p> <p>1.1.2. Objectius específics</p> <p>1.2. Contribució al desenvolupament de les Competències</p> <p>1.3. Continguts, Àmbits d'Intervenció i Actuacions</p>	
<p>1.1.1. Suport al Procés d'Ensenyament-Aprenentatge i Atenció a la Diversitat</p> <p style="text-align: center;">MOSTRA SESGADA</p>	
<p>1.1.2. Suport al Pla d'Acció Tutorial</p> <p>Programa nº 6: Suport al Pla d'Acció Tutorial. Concreció en 1r ESO</p> <p>Programa nº 7: Tècniques de Treball Intel·lectual (TTI)</p> <p>Programa nº 8: Suport al Pla de Convivència: Mediació Escolar i Resolució de Conflictes</p> <p>Programa nº 9: Suport a la Transversalitat: Programa de Prevenció de la Drogoaddicció</p> <p>Programa nº 10: Assessorament a les Famílies</p> <p>Programa nº 11: Coordinació i Gestió del Departament d'Orientació (DO)</p>	

¹ Aquest Pla d'Actuació, pel que fa a aspectes formals i contingut, ha estat elaborat seguint les característiques de Resolució ENS / 2742/2017, de 21 de novembre, de convocatòria de concurs oposició per a l'ingrés i accés a la funció pública docent i per a l'adquisició de noves especialitats. En l'índex s'han subratllat els aspectes específicament recollits en aquesta convocatòria.

<p>1.1.3. Suport al Pla d'Orientació Acadèmica i Professional</p> <p>Programa nº 12: Transició de Primària a Secundària</p> <p>Programa nº 13: Programa d'Orientació Educativa i Professional per a 4t ESO</p> <p>Programa nº 14: Programa d'Orientació Educativa i Professional per a 2n Batxillerat</p> <p>Programa nº 15: Programa de Transició a la Vida Activa</p>	
<p>2. <u>METODOLOGIA I ORIENTACIONS</u></p>	
<p>3. ASPECTES D'ORGANITZACIÓ INTERNA I COORDINACIÓ EXTERNA DE L'DO</p>	
<p>3.1. Organització Interna</p>	
<p>3.2. Coordinació Externa</p>	
<p>4. <u>CRITERIS I PROCEDIMENTS PER AL SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLA D'ACTUACIÓ DEL DEPARTAMENT</u></p>	
<p>4.1. Procediments per al Seguiment i Avaluació</p>	
<p>4.2. Criteris i Indicadors</p>	
<p>5. BIBLIOGRAFIA I RECURSOS DEL DO</p>	
<p>5.1. Bibliografia</p>	
<p>5.2. <u>Recursos Materials i Professionals</u></p>	
<p>6. REFERÈNCIES LEGISLATIVES</p>	

1. PRESENTACION DEL PLA

1.1. Justificació

L'orientació educativa està immersa en el procés educatiu mateix; orientar consisteix en estructurar de la manera més personalitzada i integral possible, el procés d'ensenyament-aprenentatge. Des d'aquesta perspectiva orientació i educació comparteixen les mateixes finalitats i totes dues es refereixen al caràcter personalitzat dels processos educatius, compartint els mateixos fins

El que pretenem amb les actuacions programades pel DO, és, d'una banda, donar resposta al dret constitucional de l'educació per a tothom, tal com diu l'art.27 de la Constitució Espanyola de 1978: "L'educació tindrà per objecte el ple desenvolupament de la personalitat humana en el respecte als principis democràtics de convivència i als drets i llibertats fonamentals".

D'altra banda, pretenem assegurar i assolir els principis i fins de l'educació que postulen la *Llei Orgànica 2/2006, de 3 de Maig, d'Educació (LOE)* i la *Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa (LOMCE)*, que complementa i modifica a l'anterior, actualment impugnada en la nostra Comunitat.

Els principis bàsics de l'educació segons aquestes lleis són els següents: la qualitat educativa; l'equitat, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació; la transmissió i posada en pràctica de valors que afavoreixin la llibertat personal, la responsabilitat, la ciutadania democràtica, la solidaritat, tolerància, igualtat, respecte i justícia; l'educació com a aprenentatge permanent (al llarg de tota la vida); l'adequació a la diversitat; l'orientació educativa i professional per a l'assoliment d'una formació integral; l'esforç individual i la motivació de l'alumnat; l'esforç compartit per alumnat, famílies, professorat i societat; l'autonomia per a les actuacions organitzatives i curriculars; la participació de la comunitat educativa en l'organització, govern i funcionament dels centres docents; l'educació per a la prevenció de conflictes així com la no violència; l'educació per al desenvolupament de la igualtat de drets i d'oportunitats; la funció docent com a factor de la qualitat; foment de la investigació, experimentació i innovació; l'avaluació de tot el sistema educatiu; la cooperació entre Estat i comunitats autònomes i la cooperació entre les administracions educatives i les corporacions locals pel que fa a les polítiques educatives.

Per tant, les nostres actuacions s'orientaran cap a la consecució dels fins següents (promulgats per la *LOE*):

1. El ple desenvolupament de la personalitat i de les capacitats dels alumnes / es.
2. Educar en el respecte dels drets i igualtat d'oportunitats.
3. Educar en la tolerància, la llibertat, la prevenció de conflictes.
4. L'educació en la responsabilitat i esforç individual.
5. La formació per a la pau, el respecte als drets humans, vida en comú, la cohesió social, la cooperació i solidaritat i respecte cap al medi ambient.

6. Desenvolupar la capacitat en l'alumnat perquè regulin l'autoaprenentatge, desenvolupin la seva creativitat, iniciativa personal i esperit emprenedor.
7. La formació en el respecte i reconeixement de la pluralitat lingüística i cultural.
8. L'adquisició d'hàbits intel·lectuals i tècniques de treball, de coneixements científics, tècnics, humanístics, històrics i artístics, així com el desenvolupament d'hàbits saludables.
9. La capacitació per a les activitats professionals; desenvolupar la capacitat per a la comunicació en les llengües oficials i en una o més llengües estrangeres.
10. Preparar per a l'exercici de la ciutadania i per a la participació en la vida econòmica, social i cultural, amb actitud crítica i responsable.

A més, la **LOE** estableix en el seu *Cap. I*, d'acord amb els valors de la Constitució, com un dels principis bàsics: l'orientació com a mitjà necessari per a l'assoliment d'una formació personalitzada, que propiciï una educació integral de coneixements, destreses i valors. I en la disposició final primera, estableix el dret de tot l'alumnat a rebre orientació educativa i professional.

En aquest context, el DO és el recurs organitzatiu, tècnic i material que permet donar suport a la funció orientadora i tutorial del professorat, per tant, és un òrgan de planificació i coordinació, que es constitueix en instrument de suport i dinamització, afavoridor de la millora de la qualitat educativa i que agrupa professionals d'àrees diferents per tal de donar suport i potenciar el desenvolupament educatiu. Per tant, el nostre Pla d'Actuació té com a finalitat donar resposta a les necessitats del Centre a partir dels recursos existents, implicant a tota la comunitat educativa en les activitats programades.

Ens situem ara en l'etapa d'Educació Secundària, com una de les que conformen els nivells del Sistema educatiu del nostre país, ja que és en la que desenvoluparem la nostra tasca orientadora.

L'educació secundària es divideix en dues subetapes: l'obligatòria (ESO) i la postobligatòria (Batxillerat i Cicles Formatius (CF) de Formació Professional (FP)).

L'ESO, s'organitza en dos cicles, 4 cursos acadèmics (1r, 2n i 3r, i 4t) que van dels 12 fins als 16 anys d'edat. Aquesta etapa combina el principi de comprensivitat amb el d'atenció a la diversitat, permetent que tinguin lloc mesures organitzatives i curriculars per atendre tot l'alumnat.

És important destacar que té, d'una banda, caràcter propedèutic i per un altre terminal. Caràcter propedèutic perquè quan es finalitza amb èxit 4t ESO, se li atorga a l'alumne / a el Títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria, el qual permet l'accés a Batxillerat o a CF de Grau Mitjà (GM). D'altra banda, té un caràcter terminal perquè després d'aquesta etapa es pot accedir al món laboral.

L'avaluació en aquest nivell és contínua i diferenciada segons matèries referents i segons els criteris d'avaluació. És l'equip docent qui actuarà de manera col·legiada i avaluarà els processos d'ensenyament de l'alumnat i la pràctica docent.

Per exemple, des del DO hem de assessorar l'alumnat de 4t ESO a l'elecció de les assignatures opcionals i en l'elecció d'una opció de matemàtiques de les dues existents. Ja hem de pensar en aquest curs que aquestes assignatures estaran vinculades amb la modalitat de Batxillerat corresponent i més enllà, a la prova d'accés a la universitat i als seus proves específiques. Per pensar finalment pel que fa a les Branques de coneixement de la universitat.

L'atenció a la diversitat, regulada *pel Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu*, que té per objecte garantir que tots els centres educatius sostinguts amb fons públics en el àmbit de l'ensenyament no universitari siguin inclusius mitjançant l'establiment de criteris que orientin l'organització i la gestió dels centres; l'ordenació de mesures i suports per a l'atenció educativa i per a la continuïtat formativa de tots i cadascun dels alumnes / as, i la diversificació de l'oferta de serveis dels centres d'educació especial per a convertir-se, també, centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos per als centres educatius ordinaris per tal de completar la xarxa de suports a l'educació inclusiva. Es dona a través de mesures i suports per a l'atenció educativa dels alumnes / as, regulades a *l'article 7 d'aquest Decret* i que comentarem en l'apartat corresponent a l'atenció a la diversitat.

L'optativitat en l'ESO també és una cosa en la que com a DO assessorem. L'alumnat haurà de triar una optativa per curs. A més també vam participar en l'emissió del Consell Orientador de l'alumnat.

Pel que fa a l'educació secundària postobligatòria, destacar que el DO contribuirà al Batxillerat, en la finalitat de proporcionar a l'alumnat formació intel·lectual i humana, coneixements i destreses que els permetin progressar en el seu desenvolupament personal i social i incorporar-se a la vida activa i a la educació superior (universitat o CF de grau superior (GS)).

Per la seva part en la FP, el DO col·laborarà en la preparació de l'alumnat per a l'activitat en un camp professional i en la seva adaptació a les modificacions laborals que poden produir-se al llarg de la seva vida, a més, es contribuirà al seu desenvolupament personal, a l'exercici d'una ciutadania democràtica i a l'aprenentatge permanent. A més es tindrà en compte l'orientació d'aquest alumnat al respecte del pas CFGM a CFGS o del pas del CFGS a estudis universitaris, per exemple.

1.2. Anàlisi del Context

1.2.1. L'Institut i el seu Entorn

L'IES està ubicat en un barri perifèric de la ciutat de Barcelona, l'alumnat arriba majoritàriament de pobles i barris propers qual cosa dificulta la cohesió i integració dels grups. El Centre rep a alumnat de nivell socioeconòmic mitjà-baix, en el qual predomina la manca de recursos familiars, l'atur i un nombre molt elevat d'immigrants i famílies del poble gitano que viuen dels ingressos irregulars del mercat, moltes d'elles sense cultura ni valoració escolar i sense mitjans econòmics suficients.

Té diversos centres de Primària adscrits, a més està en contacte amb el Centre del Professorat (per la perfecció i la formació contínua del professorat), amb l'Associació de veïns, amb les universitats públiques i privades, a més de amb diferents empreses en les que realitzen les seves pràctiques els alumnes / as matriculats en els Cicles formatius.

A la zona, pel que fa a l'equipament escolar, dir que a més de l'institut que presento, hi ha 3 escoles de primària públiques i 4 concertats-privats. Hi ha a més 1 institut públic i 3 concertats més, en els quals hi ha oferta de CFGM i CFGS de les famílies professionals: Administració i gestió i la d'Imatge Personal. A més en un d'ells s'ofereix un Programa d'FPB d'auxiliar de perruqueria.

1.2.2. L'alumnat

L'Institut compta amb un total de 795 alumnes distribuïts en els diferents cursos. Presenta 20 unitats d'ESO (entre les quals hi ha PDC a 3r i 4t curs, a més d'una FPB de la família d'electricitat), posseeix 5 unitats de Batxillerat (Modalitat Ciències i Tecnologia i Modalitat Humanitats i Ciències Socials); pel que fa a l'FP a dir que hi ha 3 grups de CFGM i 2 de CFGS (de les famílies professionals: electricitat i electrònica i de la de transport i manteniment de vehicles) Per a més informació està a la seva disposició l'ANNEX 1 on queda plasmada una taula amb tots els nivells que es donen en el Centre i el nombre d'alumnat.

Una altra dada important a destacar és que: a l'ESO hi ha amb adaptacions curriculars 9 alumnes / es amb dictamen, i 35 alumnes / as sense dictamen, i atesos pel professor d'audició i llenguatge hi ha 5 alumnes. A més tenim a un alumne cec profund que acaba d'arribar a 1r de Batxillerat.

És un Centre en què a més van a 171 alumnes immigrants de 20 nacionalitats diferents, són les següents: Argentina, Bolívia, Brasil, Bulgària, Xina, Colòmbia, Rep. Dominicana, Equador, Guinea Equatorial, França, Índia, Marroc, Pakistan, Paraguai, Polònia, Romania, Ucraïna, Rússia, Veneçuela i Palestina. Finalment destacar que al Centre es produeixen alguns problemes amb un nombre determinat d'alumnat com són: l'absentisme escolar i els conflictes escolars.

1.2.3. Els Recursos Humans

MOSTRA SESGADA

DEFENSA DEL PLA D'ACTUACIÓ DEL DEPARTAMENT DE ORIENTACIÓ

Primer de tot, m'agradaria assenyalar que aquest Pla d'Actuació, pel que fa a aspectes formals i contingut, ha estat elaborat seguint les característiques de **RESOLUCIÓ ENS / 2742/2017, de 21 de novembre, de convocatòria de concurs oposició per a l'ingrés i accés a la funció pública docent i per a l'adquisició de noves especialitats**.

Aquest any les bases de la convocatòria del concurs oposició en l'especialitat de l'orientació educativa han canviat respecte de convocatòries anteriors, amb motiu de la nova visió de l'orientació educativa que s'estableix en el **Decret 187/2015, de 25 d'agost, de ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria, i al Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu**, i que han comportat la concreció de les funcions dels orientadors / as educatius en el "**Document d'instruccions per a l'organització i la gestió dels centres**". Els canvis es concreten pel que fa als criteris per a l'elaboració i presentació de la programació didàctica i per a la preparació i exposició oral de la unitat didàctica de la segona prova.

Així, en el cas de la nostra especialitat d'orientació educativa, a la "Part A) de la segona prova: programació didàctica", aquesta programació és el pla d'actuació propi de l'especialitat prenent com a referència les funcions que s'atribueixen als orientadors / es educatius en un institut o en un equip d'assessorament psicopedagògic. I a la "Part B) de la segona prova: unitat didàctica", aquesta unitat didàctica és un bloc (equivalent a les unitats didàctiques de la resta d'especialitats)

Aquí he partit de la base que, des del DO s'ha de interactuar alhora que realitzar intervencions tant amb: alumnat, com amb famílies, professorat, amb l'equip directiu, amb l'EAP (Equip d'assessorament i orientació psicopedagògic), amb l'entorn (per exemple: amb el Centre del professorat, amb Serveis Socials, amb les universitats i amb els centres de FP ...). És important tenir aquesta visió global i sistèmica del que suposa la nostra actuació en els instituts.

1. PRESENTACIÓ DEL PLA D'ACTUACIÓ

1.1. Justificació

MUESTRA SESGADA